

Børn og brandulykker

Redningsberedskabet (brandvæsenet) bliver i gennemsnit alarmeret til 17.500 brande om året. I 2005 blev de alarmeret til 16.551 brande.

De kommunale redningsberedskaber indberetter løbende oplysninger om bl.a. deres brandudrykninger i ODIN, Beredskabsstyrelsens elektroniske indberetningssystem. Indberetningen omfatter bl.a. den formodede brandårsag, som er den umiddelbare vurdering af, hvad der var skyld i, at branden startede.

Formålet med dette nyhedsbrev er at undersøge hvorledes, og hvor ofte børn er involveret i brandulykker med udgangspunkt i ODIN-data, men også ved brug af andre datakilder. Børn defineres her som personer i alderen 0-19 år.

Følgende undersøges:

- Hvor ofte er brande forårsaget af børn?
- Fysiske skader på børn som følge af brandulykker, herunder dødsbrande
- Fysiske skader på børn som følge af brandulykker sammenlignet med andre ulykker.

Brand forårsaget af børn

Følgende tre brandårsagskategorier fra ODIN benyttes til at undersøge, hvor ofte brande er forårsaget af børn: "leg med ild", "hærværk" og "påsat brand".

Brandårsagen "leg med ild"

Definitionen af brandårsagen "leg med ild" kan variere lidt i de enkelte brandvæsener. Det er antaget, at det kun er børn, som er skyld i brandulykker, hvor årsagen er "leg med ild". normalt er det leg med tændstikker eller lightere, der hører til denne kategori.

En søgning i ODIN-databasen viser, at denne type brandulykker normalt opstår udenfor hjemmet, f.eks. ved brande på åbne områder (skov, mark, plads, torv o. lign.) eller på skoler, legepladser, spejderhytter m.fl.

På baggrund af søgningen i ODIN-databasen skønnes det, at antallet af brande på landsplan, som skyldes leg med ild, var ca. 130 brande i 2005 svarende til lidt under 1 % af alle brande, hvor brandvæsenet blev tilkaldt.

Brandårsagerne "hærværk" og "påsat brand"

I modsætning til "leg med ild" er brandårsagskategorierne "hærværk" og "påsat brand" bevidste handlinger, og i det sidste tilfælde er hensigten rent faktisk, at der skal opstå en brand. Under kategorien "hærværk" er det mere uklart, om det var meningen at starte en brand, og det vil sandsynligvis være forskelligt, hvordan de enkelte brandvæsener sonderer mellem de to brandårsager.

Containerbrande er normalt opstået som følge af hærværk (f.eks. antændt via smidt fyrværkeri), eller de er påsatte. Dertil kommer brande, hvor bl.a. knallerter er blevet antændt. Det antages, at disse brande overvejende er forårsaget af større børn.

I 2005 var der registreret 1.970 brande med brandårsagen "hærværk" eller "påsat brand". Ved en gennemgang af udrykningsrapporterne skønnes ca. 370 stk. af disse at være forårsaget af børn. Tallet svarer til lidt over 2 % af alle brande, hvor brandvæsenet blev tilkaldt.

Børn skønnes derfor samlet at være årsag til ca. 500 (130 + 370) brande i 2005 svarende til 3 % af alle brande, hvor brandvæsenet er blevet tilkaldt.

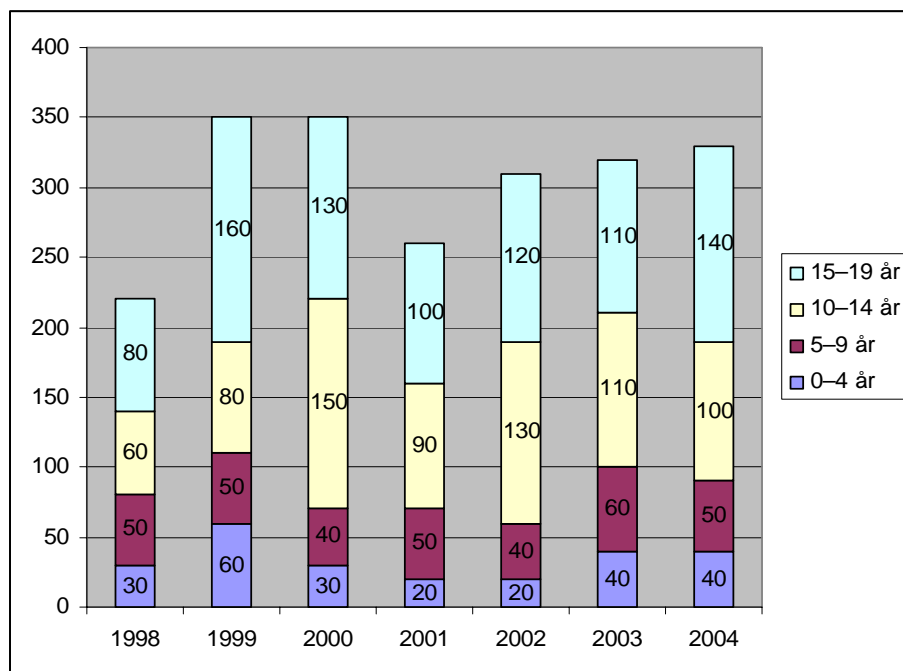
Der er som tidligere nævnt taget udgangspunkt i de formodede brandårsager, hvoraf en del er ukendte. Det vurderes, at antallet af brande forårsaget af børn ville være noget større, hvis de konstaterede brandårsager var tilgængelige.

Derudover er der en del brande, som bliver slukket uden, at brandvæsenet tilkaldes. Der er f.eks. i gennemsnit ca. 55.000 forsikringsanmeldte brande, og heraf kan en del være forårsaget af børn.

Fysiske skader på børn i forbindelse med brandulykker

I det følgende skal vi se på de fysiske skader på børn, som følge af brandulykker (ulykker som følge af "åben ild og flammer"). Til denne analyse benyttes udtræk fra Ulykkesregistret¹ og Dødsbrandsdatabasen².

Figur 1 viser antallet af skadestuehenvendelser som følge af brandulykker.

Figur 1. Antal skadestuehenvendelser som følge af brandulykker opregnet til landsplan. Kilde: Ulykkesregistret.

¹ Statens Institut for Folkesundhed registrerer henvendelser til fem skadestuer i Danmark i Ulykkesregisteret. De fem skadestuer dækker et repræsentativt udsnit af befolkningen, og der kan derfor regnes om til skadestål på landsplan. Registreringerne strækker sig tilbage til 1998.

² Dødsbrandsdatabasen indeholder landsdækkende statistik for omkomne i brand. Databasen administreres af Beredskabsstyrelsen.

Det fremgår af figur 1, at antallet af børn, der er kommet til skade i brandulykker varierer fra 220 gange om året i 1998 til 350 gange om året i 1999 og 2000. De seneste 3 år har tallet ligget nogenlunde konstant på 310 til 330 brandulykker.

Det fremgår også af figuren, at det typisk er de lidt ældre børn (10-19 år), der kommer til skade i brandulykker.

Stort set alle skader i forbindelse med brandulykker er forbrænding. Kun i ganske få tilfælde set over perioden fra 1998 til 2004, er der tale om alvorlig røgforgiftning.

Dødsbrande

Den ultimative personskade ved en brandulykke er dødsfald.

Tabel 1 viser Dødsbrandsstatistikken for 2002-2005 for børn og det samlede antal.

Årstal	Antal omkomne under 20 år	Antal omkomne under 20 år (%)	Antal døde i brand total
2002	1	1,3	76
2003	8	8,7	92
2004	5	5,8	86
2005	4	4,6	87
Gennemsnit (2002-2005)	4,5	5,1	85

Tabel 1. Dødsbrandsstatistikken for 2002-2005 for udvalgte aldersgrupper. Kilde: Dødsbrandsdatabasen.

Som det fremgår af tabel 1 omkom der 4 børn under 20 år i brand i 2005. Det svarer til 4,6 % af de omkomne i brand i 2005. Til sammenligning udgjorde personer over 66 år - 41,4 % af de omkomne i brand i 2005.

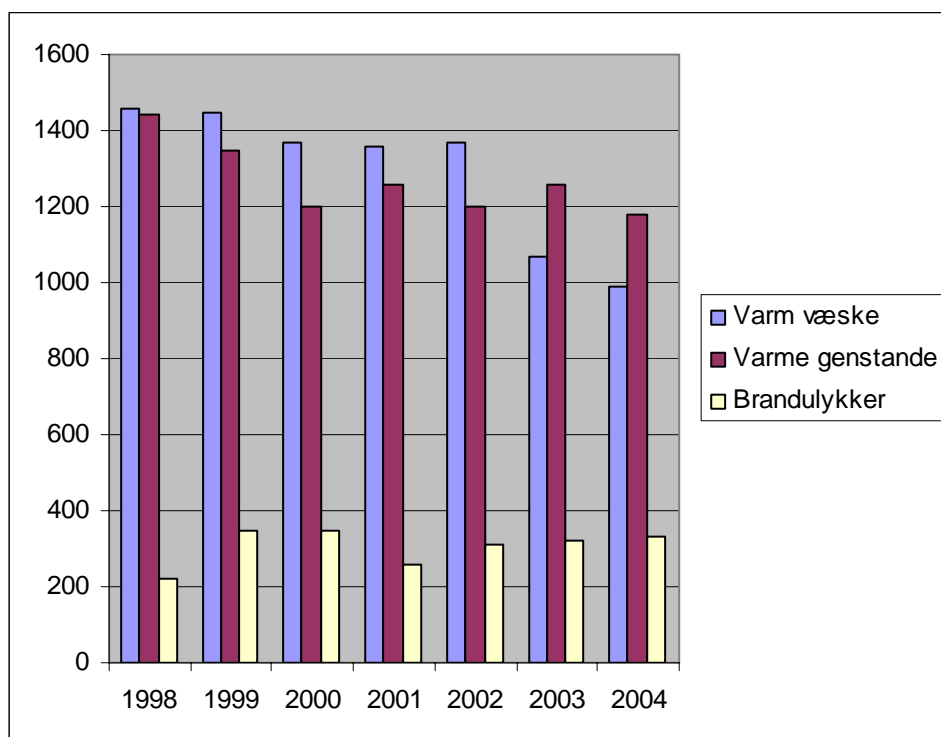
Tages der samtidig højde for børns andel af befolkningen (ca. 25 % af befolkningen) kan det konkluderes, at børn er væsentligt underrepræsenteret i dødsbrandsstatistikken, mens ældre (ca. 13 % af befolkningen) er væsentligt overrepræsenteret.

Sammenligning med andre ulykkestyper

Sammenlignet med andre forbrændingsulykker er antallet af henvendelser til skadestuerne som følge af tilskadekomst ved brandulykker forholdsvis sjældne.

Det gælder f.eks. hvis der sammenlignes med ulykker med varm væske (typisk kontakt med kogende vand, varm te eller kaffe o. lign.), eller ulykker med varme genstande (typisk berøring af varme kogeplader).

I Figur 2 er antallet af henvendelser til skadestuerne som følge af tilskadekomst ved brandulykker, sammenlignet med skadestuehenvendelser som følge af tilskadekomst ved kontakt med varme genstande eller varm væske.

Figur 2. Skadestuehenvendelser ved ulykker med varm væske, varme genstande samt brandulykker for aldersgruppen 0 til 19 år. Kilde: Ulykkesregistret.

Figuren viser, at skadestuehenvendelser som følge af tilskadekomst ved brandulykker er betydeligt sjældnere end ved de øvrige ulykker.

I 2004 var der 330 skadestuehenvendelser som følge af brandulykker, 990 henvendelser som følge af ulykker med varm væske og 1180 som følge af ulykker med varme genstande. Det samlede antal henvendelser til skadestuerne i 2004 for gruppen 0-19 år, var på 212.500.

Sammenlignet med brandulykker er aldersfordelingen på de skaderamte forskellig, når der ses på ulykker med varm væske og ulykker med varme genstande.

Tal fra Ulykkesregistret viser, at det normalt er helt små børn, der "brænder sig". I 2004 udgjorde børn mellem 0 og 4 år næsten 70 % af de tilskadekomne børn som følge af ulykker med varme genstande. Tilsvarende udgjorde samme aldersgruppe ca. 60 % af de tilskadekomne børn som følge af ulykker med varm væske.

Tabel 2 viser antallet af hospitalsindlæggelser som følge af brandulykker.

Aldersgruppe	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Gennemsnit
0-4	6	0	7	0	0	0	6	3
5-9	0	13	6	6	6	6	6	6
10-14	0	13	30	0	6	6	0	8
15-19	0	0	20	20	7	6	11	9
Total	6	26	63	26	19	18	23	26

Tabel 2. Antallet af hospitalsindlæggelser som følge af brandulykker. Kilde: Ulykkesregistret.

Det fremgår, at brandulykkerne kun giver sig udslag i et meget lavt antal hospitalsindlæggelser, nemlig ca. 26 indlæggelser om året for aldersgruppen 0 til 19 år set over de seneste 7 år (Se tabel 2). Det svarer til 0,33 % af samtlige børneindlæggelser.

Opsummering

På baggrund af denne undersøgelse af børn (0-19 år) og brand kan følgende fremhæves:

- Børn er årsagen til ca. 500 brande om året, svarende til ca. 3 procent af det totale antal årlige brande, hvor brandvæsenet er blevet tilkaldt.
- Børns tilskadekomst i forbindelse med brandulykker er årsagen til i gennemsnit lidt over 300 skadestuehenvendelser om året - svarende til 0,14 % af samtlige skadestuehenvendelser, hvor børn er involveret.
- Set over de seneste 7 år er i gennemsnit 26 børn blevet indlagt som følge af skader ved brandulykker, svarende til 0,33 % af samtlige indlæggelser, hvor børn er involveret.
- Tilskadekomne børn i brandulykker udgør ca. en sjettedel eller mindre sammenlignet med andre forbrændingsulykker som uheld med varm væske og uheld med varme genstande.
- Ved brandulykker (kategorien "åben ild og flammer") er det normalt de ældre børn, der kommer til skade (10-19 år), mens det typisk er de helt små (0-4 år), der kommer til skade i de andre forbrændingsulykker (uheld med varm væske og varme genstande).
- Børn (her under 15 år) optræder med en meget lille andel i dødsbrandsstatistikken set over de seneste 10 år. I gennemsnit omkommer 4 børn om året i brand - svarende til under 5 % af samtlige omkomne set over de seneste 10 år.

Hvis du vil vide mere

Ud over statistikkerne, som præsenteres i dette nyhedsbrev har Beredskabsstyrelsen et link til statistikker på styrelsens hjemmeside www.brs.dk under Beredskabsstyrelsen statistikbank. Statistikbanken udvikles løbende med nye statistikker og forbedrede muligheder for informationsøgning.

For mere information vedr. Ulykkesregistret kontakt: Statens Institut for Folkesundhed, www.si-folkesundhed.dk

Spørgsmål knyttet til nyhedsbrevet kan rettes til:

Steen H. Nonnemann eller Astrid Søborg, Beredskabsstyrelsen tlf. 45 90 6000.

Beredskabsstyrelsen
Statistik og Analyse
Datavej 16
DK-3460 Birkerød
Telefon 45 90 60 00
Telefax 45 90 60 60
Email brs@brs.dk
www.brs.dk